

Häme

8.12.2010

YLO/243/2010

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy
Kaarikatu 29
15100 Lahti

Seudullinen maanvastaanottoalue

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy on Asikkalan, Hollolan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan toimeksiannosta toimittanut 3.9.2010 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskukseen) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen arviointiselostuksen (YVA-selostuksen) seudullisesta maanvastaanottoalueesta. YVA-selostuksen on laatinut hankkeesta vastaavan konsulttina FCG Finnish Consulting Group Oy. Hämeen ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue toimii YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena ja antaa YVA-selostuksesta yhteysviranomaisen lausunnon. Näiden tahojen yhteystiedot ovat seuraavat:

Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy, Kaarikatu 29, 15100 Lahti

FCG Finnish Consulting Group Oy, PL 950 (Osmontie 34), 00601 Helsinki

Hämeen ELY-keskus, PL 29 (Kirkkokatu 12), 15141 Lahti.

Hanketiedot

Hankkeessa on tarkoitus löytää Lahden seudulle 1 – 2 noin 50 ha:n maanvastaanottoaluetta pääosin hankkeessa mukana olevien kuntien maa-aineshuoltoa varten. Alueelle tuodaan puhtaita rakennustoiminnan ylijäämämaita. Siellä myös vastaanotetaan, välivarastoidaan ja jalostetaan hyötykäyttöön puhdasta purkutiiltä ja -betonia, purkuasfalttia, kantoja, louhetta ja pintahumusta. Alueella on läjitysalueen lisäksi lumenkaatopaikka sekä tilaa jalostustoiminnalle ja vesien keräilylle ja käsittelylle. Arvioinnissa on tarkasteltu neljää sijaintivaihtoehtoa: Aikkala ja Tuohijärvenkallio Hollolassa sekä Oksjärvi ja vanhan kaatopaikan vierinen alue Nastolassa. Kaikissa sijaintipaikoissa tarkastellaan 480 000 ja 240 000 kiintokuutiometrin vastaanottokapasiteettia vuodessa. Arvioinnissa on selvitetty myös hankkeen toteuttamatta jättämisen vaihtoehtoa, jossa nykyisten alueiden täytyttyä perustettaisiin 20 – 30 pientä maanvastaanottoaluetta.

Suoritemaksu (hankkeesta vastaavalle)

9 500 €

YVA-menettely

YVA-menettelyä on tässä hankkeessa sovellettava YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon 11d)-kohdan perusteella: muiden kuin ongelma- tai yhdyskuntajätteiden tai -lietteiden kaatopaikat, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle.

YVA-menettelyn aluksi hankkeesta vastaava laati YVA-ohjelman, joka oli hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on ja mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä. Ympäristökeskus kuulutti YVA-ohjelman nähtävillä olosta ja toimitt sen nähtäville. Kaikki, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, samoin kuin ne yhteisöt ja säätiöt, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, voivat ilmaista mielipiteensä arviointiohjelmasta. Ympäristökeskus myös pyysi arviointiohjelmasta lausunnot. Mielipiteet ja lausunnot saatuaan ympäristökeskus antoi hankkeesta vastaavalle yhteysviranomaisen lausunnon siitä, miltä osin arviointiohjelmaa on täydennettävä.

YVA-menettelyn kesken ollessa tapahtui 1.1.2010 organisaatiouudistus, jossa ympäristökeskus muuttui ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueeksi. Se kuitenkin hoitaa YVA-menettelyyn kuuluvat yhteysviranomaisen tehtävät itsenäisesti kuten aikaisemminkin.

Hankkeesta vastaavan on pitänyt tehdä tarvittavat ympäristöselvitykset YVA-ohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti ja koota tiedot YVA-selostukseksi. Sen nähtävillä olosta ja mielipiteiden esittämisestä on kuulutettu ja siitä on pyydetty lausunnot vastaavalla tavalla kuin YVA-ohjelmasta. Saatuaan lausunnot ja mielipiteet ELY-keskus antaa yhteysviranomaisen lausunnon arviointiselostuksesta ja sen riittävyydestä ja toimittaa sen sekä kopiot muista lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle ja lähettää lausuntonsa tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille.

Hankkeen edellyttämät luvat

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai muusta päätöksestä on käytävä ilmi, kuinka arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto on otettu huomioon.

Eri menettelyiden yhteensovittaminen

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty kaavoitusmenettelyihin, vaan neuvottelut kaavoitusprosesseista on tarkoitus aloittaa vasta YVA-menettelyn jälkeen, kun rakennettava kohde tai kohteet on valittu ja maankäytöstä on tehty sopimukset. Kaavoituksesta vastaa ja kaavan hyväksyy se kunta, jonka alueella kohde sijaitsee.

Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Arviointiselostuksen nähtävillä olosta kuulutettiin Etelä-Suomen Sanomissa 12.9.2010. Kuulutus ja YVA-selostus olivat nähtävillä 13.9.-11.11.2010 Hollolan kunnan yhteispalvelupiste Piipahluksessa, Lahden kaupungintalolla ja Nastolan kunnantalolla. YVA-selostus oli nähtävillä myös Hollolan pääkirjastossa, Lahden Launeen kirjastossa ja Nastolan kirjastossa sekä sähköisesti ELY-keskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/hame/yva > Vireillä olevat YVA-hankkeet. Kuulutus oli ELY-keskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/hame > Ajankohtaista > Kuulutukset. Hanketta ja arviointiselostusta esiteltiin yleisötilaisuudessa 21.9.2010.

Arviointiselostuksesta pyydettiin lausunnot Asikkalan, Hollolan ja Nastolan kunnanhallituksilta, Lahden ja Orimattilan kaupunginhallituksilta, Lahden seudun ympäristöpalveluilta, Lahden teknisen ja ympäristötoimialan Maankäytöstä, Uudenmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta, Päijät-Hämeen liitolta ja Päijät-Hämeen maakuntamuseolta/Lahden kaupunginmuseolta.

Yhteenveto annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

Nastolan kunnanhallitus toteaa, että seudullinen maanvastaanotto-alue tulee palvelemaan pääasiallisesti Lahden ylijäämämaiden sijoittelua. Nastolan omia ylijäämämaita sijoitetaan lähitulevaisuudessa runsaasti valtatie 12:n ja radan meluvalleihin, joten seudullisella maanvastaanottoalueella ei ole kovin suurta merkitystä Nastolalle lähitulevaisuudessa. Uusia alueita rakennettaessa tulisi pyrkiä maamassojen suhteen 0-tasapainotilaan, jolloin syntyneet massat hyödynnetään samalla alueella maisema- ja piharakentamiseen välivarastoinnin avulla. Seudulliselle maanvastaanottoalueelle tuotavat maa-ainekset ovat kuitenkin pääosin huonosti vaativampaan rakentamiseen soveltuvia siltti- ja savi-maita sekä silttimoreenia. Näitä massoja Nastolassakin syntyy entistä enemmän, kun yhdyskuntarakenne laajenee Salpausselän harjuaalueelta rakennettavuudeltaan huonommille alueille. Esitetyistä sijaintivaihtoehdoista vain Nastolan vanha kaatopaikka -hankealueella on reaalista hyötyä Nastolalle. Oksjärvi ja Hollolan vaihtoehdot ovat kaukana Nastolan taajama-alueesta, jossa massoja syntyy. Liikenteellisesti hankkeessa tulisi ottaa huomioon VT 12:n parantamisaikataulu. Seudullinen maanvastaanottoalue aiheuttaa niin suuren liikenteen lisäyksen, että jos sijaintipaikaksi valitaan Nastolan vanha kaatopaikka, hankkeen yhteydessä tulisi toteuttaa valtatielle eritasoliittymä. Kouvolantien ja katuverkon kautta tuotuna liikenteen aiheuttama tärinä, melu, pöly ja liikenneturvallisuusriskit ovat merkittäviä ja ne on otettava huomioon maanvastaanottoalueen paikkaa valittaessa. Kouvolantien varressa on paitsi olemassa olevaa asutusta sekä palvelu- ja työpaikka-alueita myös suunnitteilla täydennysrakentamista. Nastolan vanhan kaatopaikan alueella tulisi myös ottaa huomioon biokaasulaitoksen ja maanvastaanottoalueen yhteisvaikutus liikenteen lisääntymisen ja muiden ympäristöön

kohdistuvien vaikutusten kannalta. Selostuksessa on arvioitu yhteisvaikutusten olevan sen verran vähäisiä, että Pysäköintien-Lemuntien liikenteellinen toimivuus tai liikenneturvallisuus eivät heikentyisi oleellisesti. Yhteisvaikutus on kuitenkin niin merkittävä, että hanketta ei tulisi toteuttaa ilman valtatie eritasoliittymän rakentamista. Biokaasulaitoksen ja jätevedenpuhdistamon asemakaava on hyväksytty Nastolan kunnanvaltuustossa 6.4.2009. Kunnanhallitus korostaa erityisesti, että Nastolan vanhan kaatopaikka-alueen liikennejärjestelyihin liittyvät arvioinnit vaativat lisäselvitystä.

Lahden seudun ympäristöpalvelut pitää hankekuvausta hiukan epäloogisena. On kerrottu METSO-ohjelmasta, mutta ei ole tuotu esiin, kuinka se liittyy kyseessä oleviin maanvastaanottoalueisiin. Lupatilanne on esitelty Biovakka Suomi Oy:n biokaasulaitoksesta, mutta ei esimerkiksi Lohja Ruduksen kalliokiviaineksen otosta Korkeamäen alueelta läheltä Tuohikallion vastaanottoaluetta. Hankekohteiden kuvauksissa on jonkin verran puutteita ja epätarkkuuksia. Oksjärven hankealueesta ei ole tuotu esiin, että se sijaitsee vedenjakaja-alueella, josta vedet virtaavat sekä etelään Seestanjokeen että pohjoiseen Oksjärveen. Alueen lähivesistöinä on esitetty vain hankealueelta etelään lähtevä puro/oja ja toisaalta Oksjärven laskeva Korvenoja, johon ei tässä hankkeessa kohdistu vaikutuksia. Lisäksi todetaan virheellisesti, että Salajärvi kuuluu Alasen lähivaluma-alueeseen. Myös Tuohijärvenkallion aluetta koskevassa kuvauksessa on epätarkkuuksia Porvoonjoen suhteen. Luhdanjoki on osa Porvoonjokea, mutta hajakuormitus on joen suurin kuormitustekijä. Nastolan vanha kaatopaikka -kohteen maastokarttana on käytetty vanhaa karttapohjaa, jossa ei ole merkitty Pysäköintien uutta tielinjaa, vaikka ko. tien siirto on tehty jo useampi vuosi sitten. Vaikutuksia on arvioitu laajasti eri tekijöiden suhteen ja epävarmuustekijät on tuotu esiin. Ilmanlaadun arvioinnissa olisi pitänyt mainita, että myös varastokasat (esim. murskatun kiviaineksen varastokasat) aiheuttavat pölyämistä, sillä hienojakoinen kiviaines voi tuulisella säällä levitä laajallekin. Pintavesivaikutuksia arvioitaessa Oksjärven hankealueella olisi myös alueelta pohjoiseen ja suoraan Oksjärven laskeva ojasto tullut ottaa arviointiin mukaan tai perustella sen pois jättäminen. Nastolan vanha kaatopaikka -vaihtoehdon liikennevaikutuksia arvioitaessa olisi pitänyt tuoda esiin kevyenliikenteen liikenneturvallisuus. Lähellä tätä kohdetta on ratsastustalli, jonne nuoret harrastajat kulkevat Pysäköintien-Lemuntien mm. polkupyörillä, eikä alueella ole erillistä kevyen liikenteen väylää. Arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa ympäristöpalvelut korosti sitä, että ylijäämämassojen hyötykäyttöä tulee entistään tehostaa. Yhtenä ylijäämämaiden käsittelyyn liittyvän haitan ehkäisynä voidaan pitää maankäytön ja rakentamisen suunnittelua niin, että alueiden rakentamisessa pyritään alueella muodostuvien massojen minimoimiseen, hyötykäyttämiseen ja loppusijoittamiseen mahdollisimman paljon ko. alueella. Kaikista ylijäämämassojen vähentämispyrkimyksistä huolimatta asiallisesti hoidettuja ja valvottuja ylijäämämaiden vastaanottopaikkoja Lahden seudulla tarvitaan. Luvallinen, toimiva ja

hyvin hoidettu ylijäämämaiden vastaanottotoiminta vähentää ylijäämä-massojen valvomatonta sijoittamista sellaisiin paikkoihin, missä ne voivat aiheuttaa isompia ympäristöhaittoja.

Lahden tekninen lautakunta toteaa, että uudet maanvastaanottoalueet tarvitaan välttämättä turvaamaan seudun rakentamista. Ilman luvanvaraista ohjattua maanvastaanottotoimintaa rakentamisesta syntyvät ylijäämämaat ajautuvat luvattomille alueille ja kuljetuskustannukset alkavat nostaa rakentamisen kustannuksia. Nykyiset maanvastaanoton toimipisteet ja niiden ympäristöt kaupungin alueella ovat yhä enemmän rakennettujen ja tiiviisti asuttujen alueiden läheisyydessä, joten nykyisten vastaanottoalueiden laajentamiselle ei jatkossa ole edellytyksiä. Lahden kaupungin lähitulevaisuuden asuntorakentamisen laajentumishankkeet ovat kaupungin eteläosissa lähinnä Renkomäessä ja idässä Karistossa. Esitetyistä maanvastaanottoalueista Tuohijärvenkallio palvelee Renkomäen aluetta parhaiten kuljetusetäisyyksien kannalta. Lisäksi Rälssin nykyinen maanvastaanottoalue palvelee liikenteellisesti Renkomäkeä erityisen hyvin ja millä tahansa uudella alueella Rälssille saatava lisäaika on Lahden kaupungin näkökulmasta kannatettava. Lahden kaupungin itäosan rakentaminen voi tukeutua Nastolaan sijoit-tuviin kohteisiin. Kaikki esitetyt alueet palvelevat hyvin muuta kaupungin rakentamistoimintaa mm. kuljetusetäisyyksien kannalta. Maa-ainesten kuljetuksista vastaanottoalueille aiheutuu Lahden kaupungille läpikulkuliikennettä eri vaihtoehtoissa eri tavoin. Pahin läpikulkevaa raskasta liikennettä aiheuttava tilanne syntyy, jos seudulle avataan vain yksi uusi maanvastaanottoalue. Suurin osa ko. läpikulkuliikenteestä siirtyy oletet-tavasti kuitenkin yleisille väylille, joilla mm. meluntorjuntaa on jo ole-massa, joten läpikulkuliikenteestä ei nähdä syntyvän hankkeen kannalta merkittävää haittaa.

Uudenmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue toteaa, että liikenteen kannalta paras vaihtoehto on sellainen, missä ajosuorite yleensä ja ruuhkautuvilla teillä erityisesti on pienin. Tästä näkökulmasta Tuohijärvenkallio olisi paras. Tuohijärvenkallion alueelle on myös parhaat mahdollisuudet järjestää meno-paluu-kuljetuksia, sillä siinä sekä maa-ainesten otto että vastaanotto on mahdollista samaan aikaan. Minkään vaihtoehdon ei kuitenkaan odoteta aiheuttavan erityisiä liikenteeseen tai tiestöön kohdistuvia ongelmia. Selostuksessa esitetyt arviot vaikutuksista liikenteeseen sekä maanteiden parantamistarpeista vaikuttavat oikeansuuntaisilta, perustelluilta ja tähän suunnitteluvaiheeseen riittävil-tä. Kun vaihtoehto on valittu, pitää arviota sen vaikutuksista tiestöllä tarkentaa ja tehdä yksityiskohtainen suunnitelma maantiellä mahdollisesti tarvittavista toimista.

Päijät-Hämeen maakuntamuseon rakennuskulttuuriyksikkö toteaa joitakin kulttuuriympäristöjä koskevien tietojen ja karttojen päivitystarpeita ja tietolähteitä. Merkittävin muutos on Hollolan Aikkalaa koskevissa tiedoissa: Vesalan, Nokkolan, Untilan ja Utulan kulttuurimaisema on päivitetyn inventoinnin mukaan valtakunnallisesti arvokasta rakennettua

ympäristöä. Kulttuuriperintöä ja muinaismuistoja ei ole otettu huomioon varsinaisessa vaikutusten arvioinnissa, sillä arvioinnin kohteena olevat alueet eivät sijaitse kulttuuriperintökohteiden läheisyydessä. Kohteiden etäisyyttä ei ole arvioinnissa enää käsitelty tarkemmin eikä välillisiä vaikutuksia kulttuuriympäristöihin ole käsitelty.

Päijät-Hämeen liitto katsoo, että selostuksessa vaihtoehtoisia alueita ja vaikutuksia on selostettu monipuolisesti. Myös 0-vaihtoehtoa on arvioitu, ja vaikka sen vaikutukset olisivat pienempiä, ne aiheuttaisivat ennalta arvaamattomia riskejä herkille kohteille, mahdollisesti pilaantuneiden maa-ainesten muodossa. Oksjärvestä liitto toteaa, että voimassa olevaan maakuntakaavaan lisättiin yhdystie yt70 Mäkelä-Pajulahti varteen uutta Seesta-Luhtamaan kyläaluetta Oksjärven suunnitellun maanvastaanottoalueen tuntumaan. Luoteis-Nastolan osayleiskaavassa tälle uudelle alueelle on osoitettu runsaasti uutta rakentamista. Luoteis-Nastolan osayleiskaavassa ei ole tuotu esiin seudullisen maanvastaanottoalueen mahdollisuutta ja sijoituspaikka olisi maankäytöllisesti ylilättävä. Sijoituspaikka aiheuttaisi kielteisiä vaikutuksia läheisten alueiden imagolle ja voisi vaikeuttaa kyläalueen myöhempää kehittymistä. Aikkalan vaihtoehdolla on vähiten haittoja, ne kohdistuisivat kasvillisuudelle ja eliöstölle. Jos suhteellisen tasalaatuisessa vaikutustarkastelussa nostaa yhdeksi tärkeimmistä kriteereistä vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, Oksjärven ja Nastolan vanhan kaatopaikan vaihtoehdot jäävät heikoimmille sijoille. Tuohijärvenkallion vaihtoehdossa vaikutukset pohjaveteen ja maisemaan on arvioitu kohtalaisen haitallisiksi. Jatkosuunnittelussa tulisi myös turvata maakuntakaavaan merkitty ulkoilun yhteysreititarve (ur19) Orimattilasta kallioylängön kautta Hollolaan ja Lahteen. Vaihtoehtojen vertailussa ei synny suuria eroja. Myös 0-vaihtoehto olisi pitänyt tarkastella samassa taulukossa muiden vaihtoehtojen kanssa. Ylijäämämaiden hyötykäyttöä sellaisenaan tai jalostettuina pitää korostaa. Hyötykäyttö ei yksin ratkaise ylijäämämaiden ongelmaa, vaan seudulliselle maanvastaanottoalueelle on varattava vähiten haitallinen alue tai alueet. YVA-arviointi antaa maakuntakaavatyölle hyvää pohjaa käsitellä asiaa maakuntakaavassa.

Henkilö A on toimittanut Seestan kartanon kommentit Oksjärven hankevaihtoehdosta. Hän toteaa, että tiedottaminen ja vuorovaikutus maanomistajaan on Oksjärven vaihtoehdon osalta hoidettu heikosti, konsultti on epäonnistunut yhteydenpidossa. Työpalavereita on pidetty, jos maanomistaja on ollut aktiivinen asiassa. Suunnittelijoiden menettely on moitittavaa, koska kyse on merkittävän ja vaikutuksiltaan haitallisen toiminnan sijoittaminen maanomistajan alueelle. Konsultin yhteydennotot ovat olleet 1-2 vuorokautta ennen ehdotettua palaveria, jolloin on ollut lähes mahdotonta saada kunnon tapaamista aikaan. Menettely on anteeksiantamatonta. Merkittävin puute kuulemisessa oli heti YVA-menettelyn aluksi. Hankkeen johtoryhmä ilmoitti maanomistajille selkeästi, että jos joku maanomistaja vastustaa hanketta, hänen alueensa jää heti pois YVA-ohjelmasta. Seestan tilusten maanomistaja on selkeästi

ilmaissut, ettei halua hanketta alueelleen. Tästä huolimatta Oksjärven alue oli mukana YVA-ohjelmassa, ja puhelimitse sanottiin, että näin kävi eikä julkaisua enää voi ottaa pois painosta. Nähtävillä olo ja kuuleminen olivat juuri kesälomien aikana. Tällainen menettely ei tunnu hyvältä ja rehdistä asian hoitamiselta. Seestan tilusten omistajat eivät reagoineet YVA-ohjelmaan, koska oli ilmoitettu, että maanomistajien alueet eivät tule YVA-arviointiin mukaan, jos maanomistaja ilmoittaa kielteisen kantansa. Epämääräisen informaation vuoksi maanomistaja tuli harhaanjohdetuksi eikä ollut ottanut kantaa YVA-ohjelmaan, jolloin arviointi perustuu näiltä osin puutteelliseen tietoon ja menettelyyn. Seestan alueet olivat YVAssa mukana täysin maanomistajan tahdon vastaisesti. Menettely on ollut niin virheellistä, että Seestan alueet tulee jättää ehdottomasti pois arvioinnista, ja se on maanomistajan ensisijainen ja ehdoton vaatimus. Nastolan kunta on ilmoittanut, että Oksjärven alueelle ei tulla kaavoittamaan eikä hyväksymään aluetta maa-ainesten vastaanottoalueelle tai muullekaan vastaavalle toiminnalle. Kunnalla ja maanomistajilla on näiltä osin muut tavoitteet, jotka ovat selvästi esillä viimeistelyvaiheessa olevassa osayleiskaavassa. Selostuksen luonto- ja ympäristöselvitykset on tehty osin väärään vuodenaikaan ja selvitykset ovat keskeisiltä osin puutteelliset. Esim. linnustoselvitykset pitäisi aloittaa jo aikaisin keväällä, ja yleensä edellytetään vähintään 3 laskentakierrosta kevään-alkukesän välillä. Erityisesti liito-orava, lepakko- ja linnustoselvitykset on tehtävä ammattitaitoisen selvittäjän työnä. Nyt työ on ollut riittämätöntä. Nykyään pienissäkin kaavoissa vaaditaan niin perusteelliset selvitykset, että tuntuu pöyristyttävältä, että näin valtava hanke voidaan suunnitella puutteellisten selvitysten pohjalta. Nyt käytössä olevien selvitysten pohjalta ei hankkeen vaikutuksia voi arvioida. Nimenomaan linnuston osalta vaikutukset voivat olla merkittävimmät. Seestan tilusten maanomistajien mielipiteitä ei ole käytännössä kuultu lainkaan, ja näiltä osin menettelyä pitää täydentää. Selostuksessa hyvin merkittävä puute on alueen nykyisen virkistyskäytön ja luontoarvojen hyödyntämisen huomiotta jättäminen. Erityisen paha puute on riistanhoidon ja metsästyksen täydellinen unohtaminen. Selostuksessa ne on mainittu, mutta johtopäätökset ovat tekemättä tai ovat virheelliset. Pahimmillaan ne on yhdistetty maa-ainesten ottoon ja saatu 'luontoarvojen hyödyntämisen' yhteisvaikutus yllättäen positiiviseksi. Nämä seikat on selostuksessa eriytettävä toisistaan. Oksjärven valtava ottoalue on suunniteltu keskelle Seestan tilusten yhtenäistä laajaa metsäaluetta, jotka ovat tärkeitä myös riistanhoidon ja metsästyksen kohteina. Nykyaikana tällaisten yhtenäisten alueiden arvo on korostunut entisestään etenkin Seestan kartanon tyyppisten alueiden yhteydessä. Selostuksessa ei ole arvioitu tämäntyyppisten alueiden merkitystä kartanon tulevalle käytölle ja elinkeinotoiminnalle. Asia olisi ollut helposti selvitettävissä, jos maanomistajin olisi oltu yhteydessä. Merkittävä puute ja virheellisyys on myös maankäyttö- ja kaavoitusosiossa. Liitteenä on ote arviointiselostuksesta, johon on koottu näitä koskevia virheitä. Yhteenvetona voi todeta, että Oksjärven hanke on selvästi maakuntakaavan hengen vastainen. Ensinnäkin se puuttuu maakuntakaavasta. Se myös sijoittuu maakunta-

kaavan TP- ja AT-alueiden kylkeen, johon se ei niille annettujen kaavamääräysten puolesta sovi. Hankkeen kesto (vähintään 30, käytännössä varmaankin 50 vuotta) takaa sen, että TP- ja AT-alueiden suunnittelu ja rakentaminen eivät onnistu. Oksjärven hankealue rajoittuu viimeistelyvaiheessa olevan osayleiskaavan TP-, AT- ja AP-alueisiin. Osayleiskaavan maankäyttö on maakuntakaavan mukainen. Oksjärven kaatopaikkahanke on räikeässä ristiriidassa yleiskaavan maankäytön kanssa ja tuhoaa monien omakotiasukkaiden asumisympäristön. Kukaan ei osta tonttia tai sijoita toimistoaluetta kaatopaikan viereen. Myös asumisen liikenneturvallisuus heikentyy merkittävästi. AT-alueen lähimmät tontit tulevat olemaan vajaan 150 metrin päässä hankealueesta. Oksjärven hanke estää laajan asuin- ja työpaikka-alueen kaavojenmukaisen kehittämisen. Oksjärven hankkeen pitää näkyä arviointitaulukossa vaikutuksiltaan erityisen haitallisena. Nyt kaavalliset arvioinnit on tehty virheellisesti ja tulokset tuntuvat tarkoitushakuisilta. Liikennevirtojen suuntautumisarvot perustuvat liiaksi karttatarkasteluun. Arvioinnissa oletetaan virheellisesti, että kaikki liikenne hakeutuu moottoritiele riippumatta sitä, onko jokin toinen tievaihtoehto lyhyempi. Todennäköisempää kuitenkin on, että kuormia ajetaan lyhintä reittiä. Esimerkiksi Lahden pohjoiskoillisosasta, johon sisältyy merkittävä määrä uutta asuinrakentamispotentiaalia, ei varmasti kierretä etelään moottoritien liittymään, vaan ajetaan lyhintä tietä Seestan kautta Oksjärvelle. Arvioinnissa on vähätelty erityisesti Seestantien liikenteen lisääntymistä. Liikenteen jakautuminen tieverkolle pitäisi tarkastella uudelleen. Samoin pitää arvioida vaikutukset Seestan kartanoalueen kulttuurihistoriallisiin, maisemallisiin ja suojeluarvoihin. Liikennevirtojen hahmottamisessa pitäisi käyttää mahdollisimman puolueetonta asiantuntijaa. Seestantien ja Kumiantien liikenneturvallisuuden heikkeneminen ja aiheutuvat ympäristöhäiriöt pitää tarkastella uudelleen. Lisäksi on vielä mainittava mm. pölyn ja melun leviäminen. Selostuksessa oletetaan, että aina on puustoa suojaamassa pölyltä, mutta tämä ei pidä paikkaansa, koska metsää harvennetaan ja uudistetaan aika ajoin. Metsä pirstoutuu ja kartanon koko metsän ikärakenne (joka on tärkein metsäomaisuuden tuotolle) vääristyy, kun Oksjärven alue tuhotaan. Metsästys alueella loppuu, hirvien talvilaidun tuhoutuu ja hirvet joutuvat muuttamaan muualle pienemmille alueille, jolloin metsätuhot suurenevät. Suuri valitusmäärä Oksjärven alueelta osoittaa, että arviointi on tehtävä uudestaan ottaen huomioon nyt esitetyt seikat. Arviointitaulukon värivalinta on harhaanjohtava, negatiiviset vaikutukset on esitetty lähes samalla värillä. Tuntuu tarkoitushakuisilta, että negatiivisille vaikutuksille on käytännössä yksi väri ja positiivisille kolme täysin toisistaan poikkeavaa väriä. Oksjärven vaihtoehdosta tulee luopua. Maanomistaja tulee vastustamaan kaikkia suunnitelmia, joilla sitä koetetaan edistää. Yksityiskohtaisen mielipiteen liitteenä on kommentteja YVA-selostustekstiin liitettynä sekä kartta osayleiskaavan ja Oksjärven hankealueen aluevarausten välisistä etäisyyksistä.

Henkilö B:n mielestä Nastolan vanhan kaatopaikan alue ei sovellu seudulliseksi maanvastaanottoalueeksi, koska liikenteen aiheuttama

häiriö ja melu on kohtuutonta Kouvolantien varressa asuville ihmisille. Maanvastaanottoalueelle kulkevan liikenteen määrä olisi pienemmällä määrällä noin 65 ja suuremmalla 130 ajoneuvoa/vrk arvioituna kapasiteetiltaan 15 kuution kuorma-auton mukaan. Esim. Kouvolantien ja Auirinkolantien risteyksen sivuuttaisi pienemmässä vaihtoehdossa 130 ja suuremmassa 260 raskasta ajoneuvoa jokaisena arkityöpäivänä vuoden läpi päiväsaikaan, jolloin liikennettä on muutoinkin paljon. Hanke suunnittelussa pitäisi käyttää pohjana todellista tietoa siitä, millaista häiriötä ja melua liikenne aiheuttaisi, jos hanke toteutuisi. Meluarvioiden ja liikennemäärien pohjana ei saisi käyttää vanhoja mittauksia. Alueen liikennemäärät vaihtelevat raskaan liikenteen osalta paljon sen mukaan, millainen suhdanne on menossa. Alueella on mm. betonielementtitehdas, joka toimii tuontisoran varassa. Arvioissa pitäisi käyttää tuntikohtaista arviota liikennemäärästä eikä vuorokautista keskimääräistä liikennettä, koska liikenne maanvastaanottoalueelle kulkisi todennäköisesti klo 7 – 18 välisenä aikana. Arvioissa pitäisi ottaa huomioon biokaasulaitoksen vaikutukset liikennemääriin, koska se lisää merkittävästi liikennettä Kouvolantielle. Melusta pitäisi ottaa huomioon se, että Kouvolantien varteen jo rakennettuihin taloihin ei ole kaavan mukaan tarvinnut tehdä erityisiä rakenteellisia ratkaisuja melun osalta. Hanke olisi varmaan toteuttamiskelpoinen, jos VT 12:lle rakennettaisiin Veljeskylän liittymä, josta raskas liikenne pääsisi kulkemaan. Se ei kuitenkaan tällä hetkellä näytä toteutuvan, vaikka Nastolan poliittiset päättäjätkin ovat asiaa ajaneet. Nyt VT 12 etenee siten, että Veljeskylään on liittymävaara, mutta sitä ei toteutettaisi valtatie uudistuksen yhteydessä.

Nastolan vesiensuojeluyhdistys ry vastustaa maanvastaanottoalueen perustamista etenkin Oksjärven alueelle. Suunnitelma on tuhoamassa itseään huomattavasti suuremman maisema-alueen. YVAssa ei ole otettu huomioon, että Oksjärven alue on yli 140 m merenpinnan yläpuolella oleva lakialue, jolloin se sisältää huuhtoutumatonta maa- ja kallio-perää. Lisäksi se sijaitsee Nastolan vesistön lähdealueella, jossa tapahtuvat muutokset vaikuttavat koko alempaan vesistöön, joka on huomattava ja merkittävä kylä- ja vapaa-ajanasutusalue (Salajärvi, Ruuhijärvi ym.). Maanvastaanottoon tulisi ohjata jo vaurioitettuja alueita, jotka toiminnalla voitaisiin maisemoida. Ne voivat sijaita myös asutuksen tai työpaikkojen läheisyydessä. Maanvastaanottoalueen suunnittelun lähtökohdat ja kriteerit ovat ympäristön kannalta epätarkoituksenmukaisia. Maanvastaanottoalue Oksjärvellä on räikeässä ristiriidassa Luoteis-Nastolan osayleiskaavan tavoitteiden kanssa. Aivan läjitysalueen lähelle on suunnitteilla kylämäisen asuinalueen tiivistäminen, jonka asuttavuutta läjitysalue pilaa. YVAn perusteella melu-, pöly- ja tärinähaitat ulottuvat lähimmillään 200 metrin päässä olevalle kylä- ja työpaikka-alueelle, sillä pölyhaitta ulottuu selvityksenkin mukaan 300 metrin päähän ja melu 1 – 2 km:n päähän. Osa työpaikka-alueesta jää jopa maankaatopaikan alle. Tiiviiseen kyläasutukseen kuuluvat rakentamattomat ulkoilu- ja lähialueet metsineen. Marja-, ulkoilu- ja sienimetsät ovat erityisen tärkeitä jo olemassa olevalle asutukselle sekä Oksjärven loma-asutukselle.

Maanvastaanottoalue Oksjärvellä pilkkoi merkittävän kokoisen yhtenäisen metsäalueen, jolla on merkitystä suurelainten, riistan ja metsälintujen asuma-alueena. Tällaiset laajat yhtenäiset metsäalueet ovat kaupunkien lähellä harvinaisia. Ko. alueen tulisi olla luonnon ydinaluetta ja maa- ja metsätalouskäytössä. YVA-selostuksessa ei ole otettu luonnonvarojen hyödyntämisessä huomioon menetettäviä metsävaroja eikä sitä, että vastaanottopaikka vaikeuttaa itseään huomattavasti suuremman metsäalueen järkevää käyttöä. Selvityksestä puuttui myös arvio pölyn vaikutuksesta metsälle. Suunnitellulla alueella ja sen vaikutusalueella on metsälain tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä (avokalliot, suot, pienvedet). YVA-selostuksessa on väistely Kumiantien liikenneongelmaa eli ajoliikennettä Nastolan kk:n ja Pajulahden suunnasta Oksjärvelle. Raskaan liikenteen lisääminen Kumiantielle on edesvastuutonta tien keston, asukkaiden viihtyvyyden ja liikenneturvallisuuden kannalta. Kumiantie on tällaista liikennettä ajatellen mutkikas, heikkokuntoinen, valaisematon ja ilman kevyen liikenteen väylää. Eri vaihtoehtojen liikennesuoritetta ei ole esitetty. Tulisi laskea, kuinka paljon ajokilometrejä ja polttoainetta kuluu vastaanottoalueen sijainnista johtuen. Kauimpana maa-aineksen muodostumispaikoista sijaitsevan Oksjärven alueen liikennesuorite on joka tapauksessa suurin. On jätetty huomioon ottamatta tienpitäjän lausunto Oksjärven vaihtoehtoista, jonka mukaan liikennettä ei tulisi ohjata vt 4:lle, vaan alemman tason väyliä pitkin. Ei ole myöskään arvioitu, kuinka paljon liikenteestä todellisuudessa kulkisi Ahtialan läpi ja rasittaisi asutusta etenkin Koiskalan – Ahtialan suunnalla. Tällainen liikenne olisi merkittävä haitta kyseiselle kaupunkimaiselle pienkerrostalo- ja pientaloasutukselle. Oksjärven ideoidulta maanvastaanottoalueelta lähtee laskuojat sekä Seestajokeen että Oksjärveen, ja näistä jälkimmäinen on jätetty huomioon ottamatta. Oksjärveen laskevien ojien patoaminen ei estä pölyn vaikutusta niihin. Laskeutuva pöly samentaa ojaveden ja tuo mukanaan kiintoainesta ja ravinteita. Vesistövaikutukset ulottuvat sekä Seestajokeen että Oksjärveen. Lumenkaatopaikan sulamis- ja valumavesien vaikutus herkkään latvavesistöön ja edelleen Oksjärveen ja Seestajokeen arveluttavat erityisesti. Niiden mukana kulkee mm. liikenteen epäpuhtauksia luontoon. On jätetty arvioimatta pöly- ja ravinnehaittojen vaikutus Seestajoen ja Oksjärven jalkalakantaan. Alueella esiintyy sekä luontaista että istutettua purotaimienta ja -nieriää ja siikaa. Esitetyt pöly- ja meluarviot eivät ota oikealla tavalla huomioon, että Oksjärven alue on korkealla (120 – 40 mmpy) lakialueella, josta vallitsevien tuulten mukana (lounaistuuli) kulkeutuisi pölyä huomattavan pitkälle alas Oksjärven laaksoon (88,5 mmpy). Maankäytön suunnittelussa pitäisi ottaa huomioon rakentamisessa syntyvät maamassat nykyistä täsmällisemmin. Massat tulisi käyttää pääsääntöisesti rakentamisalueilla (kortteli- ja kaava-alueetasolla) niille jo kaavoituksen yhteydessä varattuihin tarkoituksiin, joita voivat olla maa- ja meluvallit, leikki- ja ulkoiluapaikat yms. Etuna on toiminnan lyhyt kesto rakentamisalueella, melu-, pöly- ja tärinähaitat jäävät paikallisiksi eivätkä ulotu rakennusalueen ulkopuolelle ja kuljetuskustannukset ja tiestön rasitus poistuvat. Mittakaavaltaan pienet kohteet saadaan suurikokoista

paljon nopeammin kunnostetuiksi. YVA-selostuksen 0-vaihtoehto ei ole asiantuntevasti tehty, vaan puolueellinen. Työmaa- ja rakennusvaiheessa tulisi edistää työmaiden välistä massojen vaihtoa, jolloin saataisiin nykyistä enemmän maamassoja hyödynnetyiksi.

Kumiantien Kyläinyhdistys ry:n jäsenistö, joita on noin 130, ja alueen asukkaat vastustavat jyrkästi maanvastaanottoalueen toteuttamista Oksjärven alueelle. Yhdistys listaa useita syitä, miksi hanketta ei tule jatkaa pidemmälle. Koska yksikään maanomistaja ei ole vapaaehtoisesti aikeissa luopua maanomistuksestaan hankkeen vuoksi, tultaneen turvautumaan alueen pakkolunastukseen. Se on yhdistyksen mielestä alueellisen demokratian toteuttamisen periaatteita törkeästi polkeva etenemistapa, jota yhdistys jyrkästi vastustaa. Yhdistyksen tiedon mukaan vapaina tai mahdollisesti vapautumassa olevia julkishallinnon tai muiden ei-yksityishenkilöiden omistuksessa olevia alueita ei ole systemaattisesti selvitetty. YVA tulisi tehdä uudelleen aloittamalla tämäntyyppisten alueiden kartoittaminen koko hankealueella. Ainakin kaksi mahdollista aluetta tuli jo esille, ja niitä on oletettavasti enemmänkin, ja yhdistys edellyttää mahdolliset alueet selvitettäväksi systemaattisesti. Nastolan Luhtaanmaalla Tuomentiellä on Nastolan Metsästysseura ry:n ylläpitämä ampumarata, jonka ympäristölupa on kumottu ja palautettu jatkokäsittelyyn, jos hakija jatkaa hakemusta. Jatkoprosessi on nyt käynnissä. Yhdistys on antanut asiasta lausunnon, jossa se toteaa, että toiminta radan sijaintipaikalla ei täytä nykyläinsäädännön vaatimuksia. Yhdistyksen ajatuksena on, että jos maanvastaanottoalue toteutetaan johonkin kohteeseen, pitäisi samalla selvittää, voidaanko alueelle toteuttaa samalla nykyaikainen ampumarata asianmukaisine äänieristyksineen ja muine ratkaisuineen. Sama voisi koskea Hollolan Hälvälän ampumarataa. Luoteis-Nastolan osayleiskaava on valmistumassa, ja maanvastaanottoalue on heti tämän kaava-alueen vieressä. Kaavassa esitetään 350 uutta rakennuspaikkaa alueelle. Maanvastaanottoalue tuhoaa asuinalueen viihtyisyyden, vähentää huomattavasti halukkuutta rakentaa alueelle ja alentaa olemassa olevien kiinteistöjen arvoa. Maanvastaanottoon tulisi valita jo vaurioitettuja alueita. Oksjärvellä maanvastaanottoalue rikkoisi todella ison yhtenäisen metsäalueen, jolla on huomattavaa merkitystä alueen vakituksille ja kesäasukkaille marjastus-, sienestys- ja ulkoilualueena, metsästysseuralle riista-alueena ja eläimille asuma-alueena. Kumiantilla ei ole kevyen liikenteen väylää eikä valaistusta, ja tie on alueen asukkaiden ainoa kävely/ulkoilureitti etenkin talvella. Tie on kapea, mutkainen ja vilkkaasti liikennöity, joten maankaatopaikka lisäisi ennestään turvattoman tien raskautusta. Koululaiset kuljetetaan koulutaksilla, ja kyytiä on odotettava vailla esim. pysäkkejä tai muita levikkeitä olevassa tienreunassa. Kumiantie on Tielaitoksen merkitsemän valtakunnallisen pyöräilyreitistön osa, jolloin reitiltä odotetaan tiettyä turvallisuutta. Tien varrella on runsaasti sekä vakituista että kesäasutusta aivan tien reunassa, ja osasta on huono näkyvyys tielle tullessa. Kumiantien varrella on useita toimijoita, joita lisääntyvä liikenne häiritsee, mm. Manna Ry:n päiväkotia Seestan vanhalla koululla, Sees-

tan Kylätalo, Kumiantien Kyläinyhdistyksen Luhtaanpirtti, jossa on vilkasta vuokrausta ympäri vuoden, Hakamaan tila, jolla asuu hoivaa tarvitsevia henkilöitä; tämän vuoksi alueella on lapsista varoitava liikennemerkki. Kun maankaatopaikan käyttöaikainen liikennemäärä on 140 autoa vuorokaudessa (7 – 20), se tarkoittaa lähiteille raskasta ajoneuvoa keskimäärin joka 3. minuutti. Osa liikenteestä käyttäisi Kumiantietä koko pituudeltaan, mikä olisi edesvastuutonta ottaen huomioon tien kunnon sekä asukkaiden ja muiden tienkäyttäjien turvallisuuden. Suunnitellulta maanvastaanottoalueelta lähtee lukuisia eri kokoisia luonnon vesireittejä ympäristöön mm. Oksjärvelle ja Seestanjokeen, jolloin alueen vesistöjen kuormitusta on arvioitava tarkasti. Alue voi huonontua virkistysalueena ja valumavedet voivat vaikuttaa kalakantaan. Suunniteltu maanvastaanottoalue on korkeammalla kuin Kumiantien ja ympäristön asutus, joten alueelta kuuluva melu ja pöly leviävät huomattavan laajalle alueelle ympäri Oksjärveä. Seestan mylly on valtakunnallisesti merkittävä rakennuskohde. Myllyrakennus sijaitsee heti maanvastaanottoalueelta lähtevän ojan ja Seestanjoen liittymän alapuolella.

Henkilöt C ja D kirjoittavat Oksjärven kiinteistöjen omistajien puolesta ja ilmoittavat, että Oksjärven Ristiniemessä, Pitkähajantien varrella pysyvän tai vapaa-ajan kiinteistöjen omistajat vastustavat jyrkästi Oksjärven lähistöön suunniteltua maanvastaanottoaluetta. YVA-selostus on monipuolinen, mutta siinä ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota niihin seikkoihin, joita Oksjärven ja Kumiantien ympärillä olevat kiinteistöjen omistajat ja Nastolan alueen ja erilaiset yhdistykset ovat jo aiemmin tuoneet julki. Kirjoittajat ovat erityisen huolestuneita mahdollisen maanvastaanottoalueen melu- ja pölyhaitoista, liikennemäärien kasvusta, vaikutuksista Oksjärven veden laatuun ja sitä kautta sen kalakantaan sekä Oksjärven eläimistöön. Selostuksessa on vähätelty maanvastaanottoalueen meluhaittoja. Jo nyt VT 4:n (Oksjärven kohdalla moottoritietä) liikenne kuuluu ajoittain laajalti yli Oksjärven sen ympärillä olevaan asutukseen. Toteutuessaan maanvastaanottoalue laajentaa huomattavasti nykyisestä valtatiestä johtuvia meluvyöhykkeitä ja kasvattaa melutasoa entisestään Oksjärvellä ja sen ympäristössä. Meluvyöhykkeitä laskettaessa ei ole otettu huomioon sitä, että Oksjärven alue on korkealla lakialueella noin 120 – 150 mmpy. Huomiotta on jäänyt sekin, että Oksjärvi vesialueena itsessään kantaa melua laajalta, kun edessä ei ole luonnon esteitä tai kasvustoa. Selostuksen mukaan pölyhaitat jäisivät paikallisiksi. Koska suunniteltu vastaanottoalue on varsin korkealla, on todennäköistä, että sopivilla tuulilla pöly leviää laajemminkin Oksjärven ympäristöön. Oksjärven vaihtoehdossa etenkin raskaan liikenteen liikennemäärä kasvaa huomattavasti Kumiantielle, jossa ei ole kevyen liikenteen väylää. Vastaanottoalueen huipputunnin raskas liikenne kasvaa noin 60 % ja on noin 245 ajoneuvoa. Se on paljon kapealla ja mutkaisella tiellä, jolla ei ole ohituspaikkoja. Tiellä on paljon kevyttä liikennettä runsaan asutuksen ja Pajulahden urheilupuiston vuoksi. Selostuksessa on esitetty, että Nastolan alueen kuljetukset tapahtuisivat muita kuin Kumiantietä pitkin. Tämä on epärealistinen oletus, sillä Kumiantie

on selvästi lyhin reitti Nastolan alueen ylijäämämassojen kuljetuksiin. Kirjoittajat ovat huolissaan myös siitä, että selostuksessa ei käsitelty lainkaan maanvastaanottoalueelta Oksjärveen laskevan Korvenojan kuljettamien pöly- ja ravinnehaittojen vaikutusta Oksjärveen. Lisäksi lumenkaatopaikan sulamis- ja valumavedet vaikuttavat myös Oksjärveen, joka kuuluu Nastolan puhtaimpiin vesistöihin. Seurauksena on todennäköisesti järven rehevöityminen ja useiden nykyisten kalakantojen (esim. muikku, purotaimen ja siika) häviäminen järvestä ja siihen laskevista joista. Selostuksessa oli käsitelty niukasti vaikutusta Oksjärven eläimistöön. Vaikka se olisi selostuksen mukaan tavanomaista, se on runsasta ja vaikuttaa paljon asukkaiden luontokokemuksiin ja metsästykseen. Oksjärvellä on tehty myös havaintoja liito-oravasta, mitä ei ole mainittu selostuksessa. Kaavailtu maanvastaanottoalue vaikuttaa negatiivisesti niin Oksjärven noin 150 vapaa-ajan asujan kuin sen ja koko Kumiantien varren pysyvien asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen. Alueelle on suunniteltu myös uutta asuinalueita. Maanvastaanottoalue vaarantaisi myös sen toteutumisen ja toteutuessaan vaikuttaisi myös uuden alueen asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen. Uutta vapaa-ajan asutustakaan tuskin enää syntyisi Oksjärven ympäristöön.

Henkilöt E ja F ovat huolestuneita hankkeesta, jolla ehdotetaan maanvastaanottoalueen sijoittamista luonnontilaiseen kohteeseen. Heidän kiinteistönsä ovat heti maanvastaanottoalueen vieressä, ja niillä on kulttuurihistoriallisesti arvokas Seestan kartanon torppa. Kirjoittajat pitävät erityisen haitallisena kalliomassojen louhintaa. Arvokkaalle luonnolle tulee monta vuotta kivipölylaskeumaa. Louhinnan melusta on haittaa ihmisille ja luonnolle, eläimille ja kasveille. Melu ja kivipöly karkottavat ihmiset, harvinaiset linnut ja eläimet alueelta ja sen läheisyydestä. Alueella on nyt runsas linnusto, mm. huuhkaja, kalasääksi, tikka, teeri ja metso, lisäksi on ilveshavaintoja. Maanvastaanottoalue tulisi sijoittaa sinne, missä se vahingoittaa vähiten luonnon monimuotoisuutta. Maan ja lumen vastaanottoalue tulee sijoittaa entiselle maa-aineksen otto paikalle. Heti läjitysalueen lähelle on suunnitteilla kylämäinen asuinalue, jonka läjitysalue tuhoaa. Maanvastaanottoalue Oksjärvelle ei ole Luoteis-Nastolan osayleiskaavan tavoitteiden mukainen. Se turmelee kyläasukukseen kuuluvat rakentamattomat asukkaiden ulkoilu- ym. käytössä olevat lähialueet. Marja-, ulkoilu- ja sienimetsät ovat tärkeitä myös olemassa olevalle asutukselle ja Oksjärven loma-asutukselle. Se pirstoisi Oksjärvellä kokonaisen yhtenäisen metsäalueen, jolla on merkitystä suurelainten, riistan ja metsäkanalintujen asuma-alueena. Suunnitelman mukaan maanvastaanottoalueen keskimääräinen liikennemäärä on noin 140 autoa/vrk. Kumiantien kunto ei kestä joka kolmas minuutti kulkevaa raskasta ajoneuvoa. Liikenneturvallisuus huonontuu, koska Kumiantie on mutkikas, heikkokuntoinen ja ilman kevyen liikenteen väylää.

Henkilö G ja 8 muuta Oksjärven hankealueen lähellä asuvaa allekirjoittajaa toteavat, että Oksjärven alue palvelee hyvin vain itäistä Lahtea ja luoteista Nastolaa, joiden osuus ennustetuista ylijäämämaiden määrästä

on pieni. Muihin alueen käyttäjäkuntiin nähden Oksjärven alue on epäedullisten kulkuyhteyksien päässä tai kaukana. Päijät-Hämeen maakuntakaavan ja valmisteilla olevan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mukaan alue on työpaikka-aluetta, jossa voi olla ympäristöhaittaa aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia. Maanvastaanottoaluetta ei voida luokitella ympäristöhaittaa aiheuttamattomaksi. Selostuksen mukaan liikennehaitat Kumiantielle ovat vähäiset, vaikka liikennemäärän ilmoitetaan kaksinkertaistuvan vt 4:lle vievällä alueella ja kasvavan 60 % huipputunnin aikana. Koko Kumiantielle aiheutuvaa haittaa on arvioitu hyvin epämääräisesti. Muut reitit Oksjärven hankealueelle (Lahdesta Ahtialan ja Seestantien kautta Kumiantielle ja Nastolasta Kumiantie) ovat mutkaisia, pieniä teitä. Niiden valaistus ja kevyen liikenteen väylät ovat puutteellisia. Tästä seuraa melu- ja pölyhaittaa teiden varsien asukkaille ja merkittäviä turvallisuusriskejä teiden käyttäjille. Liikenteen arvioidaan lisääntyvän sekä rakentamisen että käytön aikana 220 ajoneuvolla vuorokaudessa. Nastolan kuntakeskuksesta on matkaa Kumiantietä pitkin noin 15 km ja vt 4:n kautta noin 25 km. Kuinka raskas liikenne ohjataan valtatielle Kumiantien sijaan? Varsinkin perjantaisin vt 4 on erittäin ruuhkainen ja liikenne on usein pysähdyksissä juuri Kumiantien liittymässä. VT 4 on nykyisin Oksjärven alueen merkittävin melulähde ja ilman laatuun vaikuttava tekijä. VT 4 kulkee painanteessa, mikä rajoittaa melun leviämistä. Maanvastaanottoalue tulisi sijoitamaan korkeammalla kuin lähin asutus. Alueen ilmanlaatu on arvioitu hyväksi. Melun arvioidaan leviävän hankealueesta noin 1,5 km:n säteelle ja louhinnan edetessä melutason arvioidaan nousevan noin 5 dB. Lähimmät asuinalueet ovat kuitenkin noin 500 m:n päässä ja eri mallinnuskarttojen perusteella näiden asuinalueiden melutaso ei muutu ollenkaan nykytilanteesta. Selostuksessa ei oteta huomioon melun huippuarvoja. Pölyn arvioidaan leviävän rakennusvaiheessa noin 500 m:n päähän, mikä on myös lähimmän asuinrakennuksen etäisyys. Vaikutus ilmanlaatuun on pitkäaikaista, koska hankkeen kesto on 30 vuotta. Mikä on terveysvaikutus, jos altistuu kiintoaineperäisille hengitettäville hiukkasille (PM10) pitkän ajan muun altistuksen lisäksi. Tärinävaikutuksen arvioidaan palautuvan hanketta edeltävälle tasolle louhinnan ja rakentamisen jälkeen. Oksjärven vaihtoehdossa louhitaan noin 800 000 m³ kalliota, ja sen arvioidaan kestävän useita vuosia. Koska rakentaminen kestää niin kauan, tärinävaikutukset eivät ole tilapäisiä. Oksjärven hankealue ei ole pohjavesialueella, mutta lähiasutuksella on useita yli 100 m syviä porakaivoja. Selostuksessa ei ole arvioitu toiminnan vaikutusta kaivoihin, vaan on todettu vain, että hankealueella tehtävillä louhinnoilla ei todennäköisesti heikennetä yksityistalouksien vedenlaatua ja antoisuutta. Alueen pintavesistä Salajärvi ja Seestaanjoki on luokiteltu reheviksi vesistöiksi. Lisääkö hanke rehevöitymistä purkuoihin pääsevän orgaanisen materiaalin ja ravinteiden kautta? Lumen mukana maankaatopaikalle voi joutua haitta-aineita, joka lumen sulaessa kulkeutuvat alueen maaperään ja muualle lähiympäristöön. Haitta-aineita (kloridi, öljyt, raskasmetallit) joutuu lumeen muun muassa teiden suolauksen, liikenteen päästöjen ja hiekoitushiekan mukana. Niillä voi olla vaikutusta alueen

maaperään ja vesistöihin. YVA-selostuksen mukaan hankealueen vedet johdetaan sellaisenaan uomien kautta järviin. Hanke aiheuttaa palautumattomia vaikutuksia luontoon ja asuinalueen arvoon. Hankealueella ei ole suojeltuja kohteita, mutta esimerkiksi alueen avokallioiden louhinta (Kettukallio ja Ruissuonkallio) aiheuttavat palautumattomia vaikutuksia maisemaan, lähimetsän käyttöön, virkistykseen, sienestykseen, marjastukseen ja metsästykseen. Oksjärven hankealue vaikuttaa nykyisten kiinteistöjen ja tonttien arvoon merkittävästi, samoin kylän kehittämismahdollisuuksiin houkuttelevana asuinalueena, josta on hyvät liikenneyhteydet Lahteen, Heinolaan ja pääkaupunkiseudulle.

Oksjärvisseura vastustaa maanvastaanottoalueen tuloa Oksjärvelle. Se edustaa järven rannalla olevia noin 150 kesämökkiä ja järven lähellä olevia noin 20 vakituisesti asuttua taloa. Vastustus perustuu useisiin seikkoihin. Liikenne kasvaa kapealla ja mutkaisella Kumianttiellä. On selvää, että maa-ainesrekat tulevat käyttämään tätä lyhyempää reittiä. Melu järvellä tulee kasvamaan sekä kuorma-autojen jatkuvasta liikenteestä että alueen kaivamisesta ja ennen kaikkea kallioiden murskaamisesta. Moottoritien melu kuuluu jo nyt, vaikka sinne on matkaa enemmän. Kalliota murskattaessa syntyy pölyä, joka tulee laskeutumaan Oksjärvelle. Hankkeesta aiheutuu haittaa luonnolle. Seestan kartanon yhtenäinen noin 900 ha:n suuruinen erämaa-alue on suosittua marjastus-, retkeily- ja sienestysaluetta. Aluetta käyttää myös useampi metsästysporukka. Alueella asustaa hirviä, valkohäntä- ja metsäkauriita, myös ilveksiä. Oksjärven länsirannalla asuu myös liito-orava. Alueelta tulee valumia oja pitkin. Oksjärven lähimmät asukkaat ovat Ruissuonpolun uudella rantakaava-alueella olevassa kuudessa talossa. Sinne on matkaa vain vähän toista kilometriä, ja sinne on suoraan metsäautotie suunnitellulta maanvastaanottoalueelta. Lounais-Nastolan yleiskaavan mukaan alueelle tulee lisää työpaikkoja ja asuntoja mm. Kumiantien ja moottoritien tienhaaraan. Myös tämä lisää Kumiantien liikennettä. Maanvastaanottoalueen tulo Oksjärven alueelle vaikuttaisi alueen kesämökkien arvostukseen ja hintoihin.

Henkilö H vastustaa maankaatopaikan tuloa Oksjärvelle. Osayleiskaavaan merkitys rakennuspaikat ovat alle kilometrin päässä kaatopaikasta. On mahdotonta myydä tontteja kaatopaikan vierestä. Maan arvo romahtaa. Kuka nyt kaatopaikan vieressä haluaisi asua? Alue on ylängöllä ja asutus ja uudet tontit sen alapuolella. Näin ollen pöly laskeutuu asutukseen. Äänet kuuluvat häiritsevästi. Lisäksi alueelta tulevat vedet pilaavat joet ja järvet. Myös kaivot ovat vaarassa. Pölyn vuoksi hengityselinsairaudet voivat lisääntyä merkittävästi. Kukaan alueella asuva ei kannata kaatopaikan rakentamista. Kirjoittaja vastustaa hanketta jyrkästi.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hämeen ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue antaa yhteysviranomaisen lausunnon arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. Hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset on YVA-lain 10 §:n mukaan pitänyt selvittää arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon mukaisesti.

Yhteysviranomaisen lausunnon valmistelussa on otettu huomioon arviointiselostuksen kuulemisvaiheessa annetut lausunnot ja mielipiteet. ELY-keskus lähettää kopiot niistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Hämeen ELY-keskuksessa.

Hankkeen tarkoitus Hankkeen tarkoitus ja tarpeellisuus on kuvattu ja perusteltu asianmukaisesti.

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Hankkeen rakentamis- ja käyttövaiheen toiminnot on kuvattu niin yksityiskohtaisesti ja selkeästi, että niiden ympäristövaikutusten tunnistaminen ja selvittäminen on ollut mahdollista. Sen sijaan maanvastaanottoalueen käyttötapaa tai vaihtoehtoisia käyttömahdollisuuksia alueen täyttymisen jälkeen on käsitelty vain niukasti. Koska hankkeen rakentamis- ja käyttövaihe kestävät yhteensä noin 30 vuotta ja sen merkittävimmät vaikutukset ajoittuvat näihin vaiheisiin, ei täyttymisen jälkeisen vaiheen niukkaa käsittelyä voida pitää kovin merkittävänä puutteena hankkeen elinkaaren mukaisten ympäristövaikutusten kokonaisuuden kannalta.

Arviointiselostuksessa on kuvattu avoimesti se prosessi, jolla YVA-arviointiin valitut neljä sijaintivaihtoehtoa etsittiin poissulkevalla hakukriteeristöllä Asikkalan, Hollolan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan alueilta. Arviointimenettelyyn on näin tullut mukaan neljä aitoa sijaintipaikkavaihtoehtoa, mikä toteuttaa hyvin YVA-lain hengen ja tarkoituksen. Sen sijaan on ilmeistä, että yhteydenpito maanomistajiin ei menettelyn aikana ole ollut heitä tyydyttävää. Yhteydenpito maanomistajiin ja neuvottelut heidän kanssaan ovat hankkeesta vastaavan vastuulla oleva seikka, josta YVA-laissa ei ole säädöksiä, joten niiden riittävyyteen ei voida ottaa kantaa yhteysviranomaisen lausunnossa. - Vaikka oli tiedossa, että 'Nastolan vanha kaatopaikka' -nimeä pidettiin huonona ja harhaanjohtavana vaihtoehdon nimenä, sitä ei ole vaihdettu.

Hankkeen toteuttamatta jättämisen vaihtoehto (VE 0) on kuvattu olosuhteisiin nähden riittävästi.

Eri vaihtoehdoissa käytettävät kuljetusreitit kuuluvat hankekuvaukseen. Arviointiselostuksessa kerrottiin arvioitavien kuljetusreittien valintaperusteiksi matkan pituus, tien koko ja reitin varrella sijaitsevat mahdollisesti häiriytyvät kohteet, ja reitit kerrotaan valitun niin, että haitalliset vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä. Kun tarkoituksena oli arviointia varten koettaa ennakoida sitä, mitä reittiä raskas liikenne tulisi kullekin alueelle

kulkemaan, kaksi ensiksi mainittua valintaperustetta vaikuttavat asianmukaisilta. Sen sijaan herkkien kohteiden sijaintia tai haittavaikutusten minimointia liikennöitsijät tuskin miettivät ajoreittiä valitessaan, ja niiden seikkojen käyttäminen reitin valintaperusteena vaikutusten arvioinnin yhteydessä vaikuttaa oudolta ja tarkoitushakuiselta (ja tarkoituksenahan olikin haitallisten vaikutusten minimointi). Hankkeesta vastaava ei voi käytettäviä reittejä määrätä, joten olisi tullut pitäytyä pelkästään liikennöitsijöiden näkökulmassa arvioitavien reittien valinnassa. Edellä mainituilla kriteereillä valitut ajoreitit Aikkalan, Tuohijärvenkallion ja Nastolan vanhan kaatopaikan viereisen alueen hankealueille vaikuttavat realistisilta, joskin Nastolan vanhan kaatopaikan viereisen alueen tieyhteydet on esitetty vanhentuneilla tiedoilla ja edellyttävät muutoinkin tarkentavia selvityksiä. Sen sijaan Oksjärven vaihtoehdon reittivalinnat, joissa em. kriteereitä on käytetty, ovat herättäneet varsin paljon arvostelua paikallisissa tienkäyttäjissä, ja niitä on pidetty epäuskottavina.

Liikenteen on Oksjärven vaihtoehdossa esitetty ohjautuvan pääosin valtatieltä 4 Kumiantielle. Toisena mahdollisena reittinä mainitaan ajo Ahlialan ja Seestantien kautta Kumiantielle. Nastolan suunnasta todetaan lyhimmän reitin olevan Kumiantietä pitkin, mutta selostuksen mukaan 'liikenteen sujuvuuden takia pääosa Nastolan suunnasta tulevasta liikenteestä ohjattaisiin valtatie 4 kautta'. Lausunnossaan hankkeen arviointiohjelmasta Hämeen tiepiiri ei pitänyt toivottavana merkittävien maanaineskuljetusten ohjautumista Lahden suunnasta valtatielle 4, mutta Uudenmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue ei lausunnossaan ottanut kantaa asiaan. Arviointiselostuksessa ei selvitetty sitä, kuinka liikenne ohjattaisiin välttämään Kumiantietä. Oksjärven vaihtoehdon liikenteellisten vaikutusten arvioinnin tuloksiin vaikuttaa keskeisesti se, millaisen osuuden hankkeen liikenteestä on arvioitu kutakin vaihtoehtoista reittiä kulkevan. Arviointi vaatii näiltä osin tarkennuksia.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat on esitetty asianmukaisesti.

Hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhde maankäyttösuunnitelmiin

Selostuksessa on selvitetty kunkin vaihtoehtoisen sijaintipaikan osalta maakuntakaavan ja mahdollisen yleiskaavan maankäyttövaraukset ja kaavamääräykset hankealueilta. 'Tarvittavat suunnitelmat, luvat ja päätökset' -luvussa todetaan, että maanvastaanottoalueen sijoituspaikan ja sen liikenneyhteyksien tulee sopeutua alueen maakuntakaavaan. Samoin todetaan, että maanvastaanottoaluetta ei saa sijoittaa siten, että se oleellisesti vaikeuttaa yleiskaavan toteutumista ja että se ei saa olla asemakaavan vastainen. Selostuksesta puuttuu kuitenkin selvitys siitä, mikä on vaihtoehtojen suhde maankäyttösuunnitelmiin eli ovatko vaihtoehdot edellä kuvatuilla tavoilla maakuntakaavan ja yleiskaavan mukaisia. Esimerkiksi Päijät-Hämeen liitto pitää Oksjärven vaihtoehtoa

'maankäytöllisesti yllättävänä' ja arvelee sen vaikuttavan kielteisesti lähialueiden kehittämiseen.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Yhteysviranomaisen totesi arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa, että maanvastaanottohankkeeseen liittyvät muut hankkeet pitää tunnistaa ja esitellä, jotta mm. havaitaan ja voidaan arvioida ja tuoda esiin mahdolliset yhteisvaikutukset. Tällaisiksi hankkeiksi on tunnistettu Kujalan jätekeskuksen rakennustoiminta, Nastolaan, Hollolaan ja Oripäämattilaan valtateiden ja rautateiden ympäristöön suunnitellut meluvallit sekä Nastolan biokaasulaitos. Kahdessa ensiksi mainitussa hankkeessa voidaan hyödyntää ylijäämämaita ja näin vähentää maankaatopaikan kuormitusta. Yhteisvaikutuksia arvioidaan syntyvän kahdessa vaihtoehdossa. Nastolan vanhan kaatopaikan viereisellä vaihtoehdolla ja biokaasulaitoksella voi olla yhteisiä liikenteellisiä vaikutuksia. Myös Tuohijärvenkallion vaihtoehdossa on arvioitu syntyvän liikenteellisiä yhteisvaikutuksia Rälssin nykyisen maanvastaanottoalueen ja Korkeamäen alueen kiviainesten oton kanssa. Liikenteellisten yhteisvaikutusten lisäksi em. hankkeiden kesken saattaa syntyä muitakin yhteisvaikutuksia, mutta niitä ei ole tuotu selostuksessa esiin.

Hankkeen suhde luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin

Yhteysviranomaisen totesi arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa, että hankkeeseen liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat pitää esitellä, koska YVA-selostuksessa pitää esittää hankkeen suhde niihin, toisin sanoen se, kuinka hanke niitä toteuttaa tai on niiden kanssa ristiriidassa. Tässä selostuksessa hankkeeseen liittyvänä ohjelmana on mainittu Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma METSO. Hankkeen suhdetta METSO-ohjelmaan ei kuitenkaan ole mitenkään selvitetty. Hankkeen yhteys METSO-ohjelmaan on ehkä sen verran kaukainen, että ohjelma ei ole asiaankuuluva tässä yhteydessä. Sen sijaan olisi ollut tarpeen pohtia sitä, kuinka hanke toteuttaa valtakunnallista ja Etelä- ja Länsi-Suomen alueellista jätesuunnitelmaa vuoteen 2020. Ainakin maa-ainesten jalostaminen hyötykäyttöön ja maa-ainestankin perustaminen ovat maaperän ja pohjaveden suojelun kannalta myönteisiä seikkoja ja toteuttavat tältä osin alueellista jätesuunnitelmaa.

Vaikutusalueen raja Tarkasteltujen vaikutusten vaikutusalueet on arvioitu kunkin vaikutuksen luonteen mukaan. Rajausten perusteet on esitetty hyvin selkeästi taulukkomuodossa. Niihin ei ole huomautettavaa.

Ympäristön nykytilan kuvaus

Vaikutusalueiden nykytilan kuvaus on asianmukainen. Oksjärven hankkeeseen liittyvän pintavesiä koskevassa kuvauksessa on Lahden seudun ympäristöpalveluiden mukaan epätarkkuutta. Linnustoa ja liito-oravaa koske-

vat maastotyöt on tehty väärään aikaan, joten tietoihin jää näiltä osin epävarmuutta.

Nykytilan kuvauksessa on todettu eri vaihtoehtojen yhteydessä mahdolliset yksityiskaivot. Ne on ilmeisesti arvioinnin yhteydessä kartoitettu, mutta niistä ei esitetä esim. sijaintia tai muita seikkoja. Näiltä osin selvi-tyksiä on tarpeen hankkeen edetessä tarkentaa ja järjestää yksityis-kaivojen seuranta, kuten selostuksessa esitetäänkin.

Vaikutusten arviointi

Arvioinnissa on tunnistettu selkeällä matriisitaulukolla YVA-menettelyssä selvittävät vaikutukset vaikutuskohteittain ja toimenpiteittäin. Taulukos-ta saa hyvän kokonaiskuvan hankkeen ympäristövaikutusten jakaumas-ta. Myös vaikutusten merkittävyyden määrittelyssä käytetyt tekijät on esi-telty hyvin. Jäi epäselväksi, mikä merkitys asukkaiden mielipiteillä tai ko-kemuksilla on jonkin vaikutuksen merkittävyyden arvioinnissa vai onko niitä otettu lainkaan huomioon. Arvioidut vaikutukset on selvitetty pää-osin asianmukaisesti, mutta joihinkin kohtiin yhteysviranomaisella on muutamia huomautuksia.

Melu

Melun leviämistä ja vaikutuksia tarkasteltaessa on mallintamalla saatuja lukuarvoja verrattu yleisiin melutasojen ohjearvoihin. Koska annetut oh-jearvot eivät ylity, hankkeen meluvaikutuksia pidetään kaikissa vaihto-ehdoissa merkittävyydeltään vähäisinä. On huomattava, että myös oh-jearvoja alempi melutaso voi aiheuttaa viihtyvyyshaittoja, jotka ovat YVA-lain mukaisia arvioitavia ympäristövaikutuksia. Viihtyvyyshaittojen selvittäminen ja huomioon ottaminen ovat tärkeitä etenkin pysyvään asumiseen, loma-asutukseen ja virkistykseen tarkoitetuilla alueilla. Asu-tukseen kohdistuvaa viihtyvyysvaikutusta arvioitaessa pitäisi hankkeen aiheuttamaa melua suhteuttaa myös siihen, onko kyse kaupunki- vai maaseutumaisesta asuinalueesta. Melusta aiheutuva viihtyisyyshaitta voi olla merkittävä, jos se selvästi lisää alueen yleistä melutasoa tai muuttaa sen 'melumaisemaa'.

Ilmanlaatu

Yhteysviranomaisen lausunnossa edellytettiin selvittäväksi rakentami-sen, toiminnan ja liikenteen pölypäästöjen leviäminen matemaattisella leviämismallilla. Selostuksessa todetaan, että näistä ei ole olemassa yleisiä, luotettavia mittaustuloksia, joiden perusteella mallinnus olisi voitu tehdä. Murskaus todetaan hankkeen merkittävimmäksi pölylähteeksi, ja siitä YVA-konsultilla oli käytettävissään itse tekemiensä pölymittausten tuloksia. Niitä on käytetty murskauspölyn leviämisen mallinnuksessa. Selostuksessa ei kuitenkaan esitetä sitä, minkä suuruisia murskauksen päästöarvoja on käytetty ja kuinka luotettavasti konsultin mittaukset on tehty, joten murskauspölyn leviämismallinnuksen tietoihin jää näin ollen epävarmuutta. Hankkeen edetessä onkin erityisen tärkeää tarkentaa pö-lyvaikutusten selvittämistä ja hankkeen rakentamis- ja käyttövaiheissa

myös mitata hankkeen todelliset rakentamisesta, toiminnasta ja liikenteestä aiheutuvat pölyvaikutukset.

Murskauksen pölypäästöjen mallinnuksen tulokset on esitetty vuosikeskiarvoina ja verrattu hengitettävistä hiukkasista (PM₁₀) annettuun ilma-laadun vuosiraja-arvoon. Toiminta on luonteeltaan kuitenkin sentyyppistä, että olisi ollut tarpeellista arvioida myös lyhytaikaisten 'pölypölyhdysten' vaikutusta ilman laatuun. Hiukkaspitoisuus ilmassa nousee tällaisten lyhytaikaisten päästöjen vaikutuksesta varmasti, vaikka raja- ja ohjearvot eivät ylittyisikään. Toiminnan ja liikenteen aiheuttama yhteisvaikutus tulisi tällaisissa tilanteissa myös selvittää.

Pintavedet

Oksjärven vaihtoehdon valuma-alueen kuvauksen epätasällisuuden vuoksi myös pintavesivaikutusten arvioinnissa on tarkennettavaa.

Pohjavedet

Tuohijärven vaihtoehdon osalta kerrotaan, että kaivoihin kohdistuvien vaikutusten 'toteutumisen todennäköisyys on arvioiden mukaan enemmän kuin todennäköinen' ja vaikutusten arvioidaan tällä perusteella olevan merkittävydeltään kohtalaisia. Selostuksen teksti on näiltä osin hukan monimutkaista ja tulkinnanvaraista. Tarkoitetaanko sitä, että vaikutuksia kaivoihin tulee varmasti, mutta kaivojen vähäisen määrän vuoksi vaikutuksia ei pidetä merkittävänä?

Maisema

Nastolan vanhan kaatopaikan viereisestä alueesta arvioidaan, että alueelle syntyvä täyttömäki olisi maisemoinnin jälkeen maisemaa rikastuttava tekijä. Tämäntyyppinen arvio ei perustune muuhun kuin arvioinnin tekijän omiin näkemyksiin.

Ihmisiin kohdistuva vaikutukset

Lausunnossaan arviointiohjelmasta yhteysviranomaisen totesi, että yleisötilaisuuksien, muistutusten ja vastaavien aineistolla ei voida arvioida ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia, vaan ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin pohjana pitää olla 'kovaa faktaa', esimerkiksi melu-, ilmanlaatu- ja muiden vaikutusten arviointitietoa. Kuitenkin arviointiselostuksessa kerrotaan, että lähtötietona ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on käytetty YVA-prosessin aikana yleisötilaisuuksissa saatua palautetta ja YVA-ohjelmasta annettuja lausuntoja. Onneksi jäljempänä arviointiselostuksessa ilmenee, että muitakin tietolähteitä on sentään käytetty. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointien täydennys- ja tarkennustarpeisiin jo otettu kantaa jo edellä useissa kohdissa. Lisäksi ainakin Oksjärven vaihtoehdon kohdalla alueen virkistyskäytön selvittämisessä ja arvottamisessa on puutteita.

Ympäristöonnettomuudet ja niiden seuraukset

Arviointiselostuksessa on tunnistettu asianmukaisesti ympäristöonnettomuuksien riskejä ja arvioitu niiden seurauksia.

Arviointimenetelmät ja arvioinnin epävarmuustekijät

Arvioinnissa käytetyt aineistot ja menetelmät on esitelty asianmukaisesti. Arvioinnin epävarmuustekijät on tuotu esiin avoimesti. Yhteysviranomaisen katsoo, että aineisto on edellä todetut tarkennukset ja täydennys- ja seurantatarpeet huomioon ottaen ollut riittävää.

Haitallisten vaikutusten vähentäminen

Arviointiselostuksessa on esitetty haitallisten vaikutusten vähentämiskeinoja vaikutuskohteittain. Lausunnossaan arviointiohjelmasta yhteysviranomaisen esitti, että suunniteltujen laskeutusaltaiden mitoituserusteet pitää esittää. Laskeutusaltaiden kapasiteettiin ja oikean mitoituksen tärkeyteen on viitattu useassa tekstikohdassa, mutta mitoituserusteita ei kuitenkaan ole selostuksessa esitetty. Pääosin esitetyt keinot vaikuttavat toimivilta ja toteuttamiskelpoisilta, mutta esimerkiksi kuljetusreittien ohjeistus ei välttämättä ole realistinen liikenteen haittavaikutusten vähentämiskeino. Jotta hankkeen haitalliset vaikutukset voidaan välttää tai saada minimiin, on tärkeää, että hankkeesta vastaava myös sitoutuu esitettyihin keinoihin ja ne otetaan mukaan hankkeen jatkosuunnitteluun ja toteutetaan myös käytännössä.

Hankkeen vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Arviointiselostuksessa esitetään sekä sanallinen tiivistelmä hankkeen eri vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista että sama asia taulukkomuodossa. Taulukossa kukin ruutu on esitetty värillä, joka kuvaa arvioidun vaikutuksen merkittävyyttä. Vaikka vaikutusten merkittävyyden määrittelyssä huomioon otetut tekijät on esitetty selostuksessa hyvin, taulukon merkittävyyssarviot ovat kuitenkin pohjimmiltaan selostuksen tekijöiden subjektiivisia valintoja ja saattavat herättää ja ovat herättäneet erimielisyyttä etenkin hankkeen kohderyhmiin kuuluvissa henkilöissä, joilla on luonnollisesti oma näkemyksensä eri vaikutusten arvottamisesta.

Hankevaihtoehtoja on vertailtu keskenään puolueettomasti ja tasapuolisesti. Sen sijaan nollavaihtoehdon arviointi on eritasoinen kuin muut. Nollavaihtoehdon suppeampi käsittelytapa on hyväksyttävissä tässä tapauksessa, jossa ei voida tarkasti tietää sitä, minne ylijäämämaat tulisivat ajan mittaan ohjautumaan, jos hanketta ei toteuteta.

Arviointiselostuksessa on esitetty selvitys vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta. Myöhemmin tekstissä on esitetty arvioinnin epävarmuustekijät. Yhteysviranomaisen pitää puutteena sitä, että selostuksessa ei ole pohdittu sitä, voisivatko arvioinnin epävarmuustekijät vaikuttaa vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuuden arviointiin.

Selostuksessa todetaan, että kaikki YVAssa tarkastellut hankevaihtoehdot ovat osoittautuneet toteuttamiskelpoisiksi. Selostuksessa ei selvitetä toteuttamiskelpoisuuden perusteita, mutta tekstistä voi päätellä, että esimerkiksi ohje- tai raja-arvon ylitykset voisivat merkitä toteuttamiskelvottomuutta. Jokaisessa hankevaihtoehdossa on 1 – 2 kohtalaisen haitalliseksi arvoitettua ympäristövaikutusta, eikä niistä yhtäkään ole pidetty hankkeen toteuttamisen esteenä.

Yhteysviranomainen katsoo, että ennen lopullisia päätelmiä eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta on tarkennettava edellä lausunnossa esitettyjä tietoja esimerkiksi liikenteestä ja liikenneyhteyksistä, pöly- ja meluvaikutuksista sekä eri vaihtoehtojen kaavojenmukaisuudesta.

Seuranta

Arviointiselostuksessa on tehty esitys siitä, mitä vaikutuksia pitäisi tutkia tarkemmin mittauksilla ja muilla menetelmillä hankkeen toteutuksen käynnistyttyä. Tehty ehdotus vaikuttaa asianmukaiselta. Ehdotettujen seurantakohteiden lisäksi on tarpeen seurata liikenteen todellisia kulkureittejä ja sen mukaisesti liikenteestä aiheutuvien haittojen kohdentumista ja suuruutta.

YVA-menettely ja osallistuminen

Hankkeen ja ympäristövaikutusten arvioinnin suunnittelussa hankkeesta vastaavalla on ollut oma hankeorganisaatio, johon ovat kuuluneet suunnitteluryhmä ja hankeryhmät. Jälkimmäisissä ovat selostuksen mukaan olleet mukana asianomaiset maanomistajat. YVA-laki ei tunne eikä edellytä kuvatuslaista hankeorganisaatiota, joten yhteysviranomainen ei ota kantaa ryhmien toiminnan riittävyyteen.

Hankkeen YVA-menettelyyn liittyvä tiedottaminen on järjestetty YVA-lain edellyttämällä tavalla. Kansalaisten osallistumista koskeva luku on selostustekstissä preesensissä, vaikka arviointimenettelyn tässä vaiheessa voidaan jo käyttää mennyttä aikamuotoa. Päivitys on jäänyt tekemättä myös yhteysviranomaisesta, jonka kerrotaan edelleen olevan Hämeen ympäristökeskus, vaikka vuoden 2010 alusta yhteysviranomaisen tehtäviä on hoitanut Hämeen ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue.

Yhteysviranomaisen lausunnon huomioon ottaminen

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu pääosin hyvin huomioon, ja siitä on myös selvitys YVA-selostuksessa.

Raportointi

Arviointiselostuksen rakenne on selkeä ja teksti pääosin selvää ja ymmärrettävää. Tekstiä havainnollistavia kuvia, karttoja, kaavioita ja vastaavia on käytetty sopivasti, ja ne ovat olleet pääosin hyvälaatuisia, riittävän suuria ja teksteiltään luettavia. Jotkin maankäyttöön liittyvät kartat olivat vaikeaselkoisia, koska niihin ei ollut liitetty mukaan selostetta kartamerkinnoista.

Arviointiselostuksen riittävyys

Arviointiselostuksessa on esitetty kaikki YVA-asetuksen 10 §:n edellyttämät seikat. Hankkeen merkittävät vaikutukset on selvitetty riittävän pätevästi, mutta ennen päätöksentekoa eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuuden arviointitietoja pitää täydentää edellä kuvatuilla tavoilla ja hankkeen tulevissa suunnittelu- ja käsittelyvaiheissa ottaa huomioon edellä esitetyt tietojen täydennystarpeet. Hankkeen eri vaihtoehtoja on tarkasteltu tasapuolisesti. Edellä todetuin täydennystarpein arviointiselostus antaa hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista riittävän ja ymmärrettävän kokonaiskuvan. Arviointiselostusta voidaan näin ollen pitää riittävänä.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Yhteysviranomainen lähettää lausuntonsa tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, lausunnon antajille ja mielipiteen esittäjille. Kun mielipiteessä on useita allekirjoittajia, lausunto toimitetaan näistä ensimmäiselle, jonka tulee huolehtia siitä, että myös muut allekirjoittajat saavat lukea yhteysviranomaisen lausunnon. Se tulee nähtäville myös verkkopalveluun osoitteeseen www.ely-keskus.fi/hame/yva > Päättäneet YVA-hankkeet.

Johtaja

Yksikön päällikkö

TIEDOKSI

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristölupavastuualue
Suomen ympäristökeskus (ja 2 kpl YVA-selostuksia)

LIITE

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksun määräytyminen

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksessa (1097/2009) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2010 olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus). Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ELY-keskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimustajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hämeen ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen postiosoite on PL 29, 15141 Lahti ja käyntiosoite Kirkkokatu 12, Lahti, tai PL 131, 13101 Hämeenlinna ja käyntiosoite Birger Jaarlin katu 15, Hämeenlinna. Sähköposti toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.hame@ely-keskus.fi.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Laki valtion maksuperustelain muuttamisesta (961/1998)

Valtioneuvoston asetus (1097/2009) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2010

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)